

VASTAUKSET PUNAISELLA TEKSTILLÄ

Taustatiedot

Onko vastaaja

- o kunta
- o **sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue**
- o maakunnan liitto
- o muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin
- o valtion viranomainen
- o järjestö
- o joku muu

Vastaajatahon virallinen nimi

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Leila Pekkanen, leila.pekkanen@ylasavonsote.fi, 040 830 2789

Viranomaisille: Lausunтовastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

Yhtymähallitus 8.9.2020

Kysymykset

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Painotus peruspalveluihin on ehdottoman tärkeä sekä intergraatio sosiaali- ja terveydenhuollon että perustason ja erikoistason välillä.

Keskeistä tulee olla asiakkaan kokonaistilanteen arviointi ja potilas- ja asiakastietojen käyttö yhdessä rekisterissä ilman erillisiä suostumuksia. Palvelujen yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden arviointi on äärimmäisen vaikeaa, jos emme voi hahmottaa asiakkuuksien kokonaistilannetta.

Jotta tilannetta voidaan arvioida, on potilas- ja asiakastiedon käytettävyys ilman rajapintoja ja erillisiä rekistereitä oltava mahdollista.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys

pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Ensihoidon tulee olla yhden johdon alaisuudessa. Nykyinen malli, jossa pelastustoimi on sairaanhoitopiireille palvelun tuottaja, ei välttämättä ole tehokkain ja toimivin kokonaisuuden kannalta. Vaikka pelastustoimi siirtyykin samaan organisaatioon, on vaarana, että maakuntien sisällä edelleen säilytetään erillinen organisointi ja työnjohto ko. palvelujen osalta.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Ei toteudu riittävällä tavalla.

Maakunnissa valta keskittyy isoille keskuskaupungeille ja isoille kunnille. Kuitenkin suurin osa maakunnista muodostuu keskuskaupunkien ympärillä olevista pienemmistä kunnista ja selkeistä yhteistoiminta- tai työssäkäyntialueista. Näiden edustus jää vähäiseksi tulevassa maakunnassa esitetyllä mallilla.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin

- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista

Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista: lainsäädäntö antaa mahdollisuuden asukkaiden monipuolisiin vaikuttamismahdollisuuksiin. Koska lainsäädäntö ei ole velvoittava, voivat todelliset vaikuttamismahdollisuudet jäädä hyvin vähäisiksi. Arviointimenettelyssä / yhteisissä maakuntien ja valtion keskusteluissa tulisi kiinnittää eri muotojen toteutumiseen huomiota.

Maakuntien rahoitusmalli voi johtaa palvelujen voimakkaaseen keskittämiseen, mikäli korvaavia palvelumalleja ei oteta riittävästi käyttöön (esim. sähköiset palvelut tai liikkuvat palvelut). Pohjois-Savon rahoitus on aleneva nykyiseen tilanteeseen verrattuna ja ottaen huomioon merkittävät sairaanhoitopiirin investointien vaikutukset rahoituspohjaan, jää todellisuudessa palvelujen rahoitukseen huomattavasti vähemmän resursseja, kuin tällä hetkellä. Erikoissairaanhoidon painotuksen muuttaminen ja suuntaaminen perustason palveluihin ei toteudu, ellei sitä lainsäädännöllä voimakkaasti ohjata. Tällöin kyseeseen tulevat perustasolle siirrettävät erikoissairaanhoidon palvelut, jotka eivät edellytä erityisen vaativaa hoitoa / osaamista.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilta olisi lausunnonantajan toimintaa:

- Etelä-Savon maakuntaan
- Pohjois-Savon maakuntaan

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin

- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensaatiosäätely hyväksyttävä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

44. Voimaannpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

§ 5, maakuntajako, lakiehdotuksen malli:

10) Pohjois-Savon maakunta, jonka alue muodostuu Enonkosken, Iisalmen, Joroisten, Kaavin, Keiteleen, Kiuruveden, Kuopion, Lapinlahden, Leppävirran, Pielaveden, Rantasalmen, Rautalammin, Rautavaaran Savonlinnan, Siilinjärven, Sonkajärven, Sulkavan, Suonenjoen, Tervon, Tuusniemen, Varkauden, Vesannon ja Vieremän kunnista;

Muutosehdotus (ei sisällä Itä-Savon shp:n jäsenkuntia)

10) Pohjois-Savon maakunta, jonka alue muodostuu Iisalmen, Joroisten, Kaavin, Keiteleen, Kiuruveden, Kuopion, Lapinlahden, Leppävirran, Pielaveden, Rautalammin, Rautavaaran,

Siilinjärven, Sonkajärven, Suonenjoen, Tervon, Tuusniemen, Varkauden, Vesannon ja Vieremän kunnista;

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Mikäli lainsäädännössä vahvistettaisiin maakuntajako, jossa Itä-Savon shp:n jäsenkunnat siirtyisivät Pohjois-Savon maakuntaan, tulisi maakuntien rahoitusmallia muuttaa siten, että Pohjois-Savon maakunta saisi siirtymärahoitusta vuoden 2029 loppuun saakka. Rahoituksen tulee olla maakunnalle kasvava +200 €/asukas, ei vähenevä (-92 €), kuten nyt esitetty rahoitusmalli.

Itä-Savon liittyminen Pohjois-Savoon aiheuttaa mm. palvelujen järjestämisen näkökulmasta seuraavia haasteita:

- päivystysjärjestelyt, siitä aiheutuvat kustannukset ja henkilöstön riittävyys. Voimassa oleva lääkärisopimus asettaa jo nyt henkilöstön riittävyydelle erityisiä haasteita päivystyssairaaloissa ja tämä vaikeuttaisi maakunnan selviytymistä lakisääteisestä tehtävästä.
- perustason palvelujen intergraatio asettaa myös haasteita, koska Itä-Savon alue ei ole täysin luontainen asiointi / työssäkäyntialue eikä myöskään palvelujen järjestämisen kannalta yhtenäinen maantieteellisesti.
- Savonlinnan alueen keskussairaالاتasoinen toiminta ei ole perusteltua

Uudistuksen toimeenpano 1.1.2023 alusta on liian nopea ja se johtaa täysin eritilanteissa olevien sote-maakuntien käynnistymiseen. Organisointi tulee olemaan nopealla aikataululla keskeisessä osassa, vaikka palvelujen sekä toimintojen kehittäminen tulisi olla lähtökohtana.

Kunnilta ja vapaaehtoisten kuntayhtymien irtaimen omaisuuden siirtyminen korvauksetta on kohtuuton kuntia kohtaan. Kunnat ovat sijoittaneet myös pääomaa mm. sairaanhoitopiirien omistuksessa oleviin yhtiöihin tai liikelaitoksiin (laboratorio, tukipalvelut jne.). Kunnille tulisi korvata ko. pääoma yhtiöiden nykyisen arvon mukaisesti.

Samoin erityishuoltopiirien omaisuuden siirtyminen rasittaa kohtuuttomasti uusia maakuntia. Erityishuoltopiirien toiminta on ollut jo vuosia kriisissä ja muutostarpeet ovat näkyneet siten, että kunnat ovat siirtäneet asiakkuuksia omaksi toiminnaksi. Erityishuoltopiirien investoinnit ovat olleet raskaita, palvelut ovat olleet raskaita, eivätkä ole muuttuneet riittävästi asiakkuuksien ja toimintaympäristön muuttuessa.

Kuntayhtymä painottaa, että sote-maakunnan ja yhteistyöalueen kannalta on erittäin tärkeää yliopistollisen sairaalan asema ja säilyttäminen Kuopiossa. Yliopistollisella sairaalalla on merkittävä rooli opetus-, kehittämis- ja tutkimustoiminnassa, jolla vahvistetaan koko alueen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalveluiden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannelta vuodelta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitetut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen **sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien** rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen **pelastustoimen tehtävien** rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

50. Sote-maakunnan rahoituksessa otetaan huomioon siirtymätasauksena laskennallisten kustannusten mukaisen rahoituksen ja sote-maakunnan alueen kuntien toteutuneiden kustannusten erotus siten, että muutosta rajataan 7 vuoden ajan vuosittain porrastetusti kasvaen. Enimmäismuutos rajataan toistaiseksi pysyvästi enintään +/-150 euroon asukasta kohden vuodesta 2029 lähtien (35 §).

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei
- ei pääosin
- ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Siirtymäkaudella maakunnan rahoituksen enimmäismuutos tulisi rajata siltä osin, kuin siihen ei sisälly maakuntajaon muutosta (Pohjois-Savo) +100 €/asukas ja aleneva rahoitusmalli nykytilanteeseen nähden -50 €/asukas.

Kysymyksiä muista lakiluonnoksista

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei

- ei kantaa

73. Pidätkö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

ei lisättävää

80. Onko uudistuksen muutoskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

Erityisesti on kiinnitettävä huomiota käytöstä poistettujen ja käytöstä poistuvien järjestelmien tietojen arkistointiin ja sen myötä järjestelmien alasajoon. Kanta-arkistoon viedään vain osa asiakas- ja potilastiedosta ja järjestelmät sisältävät runsaasti muutakin arkistoitavaa informaatiota, kuten asiakas- ja potilashallinnollista tietoa ja käyttölokietoa. Näiden arkistointiratkaisujen edistämiseen on kiinnitettävä huomiota, koska käytöstä poistettuja järjestelmiä ja niiden sisältöjä tuntevat henkilöt mm. eläköityvät (tietotaito poistuu ja katoaa) ja järjestelmien tekniset alustat vanhenevat (pakko tehdä kalliit päivitykset, vaikka

järjestelmiä ei käytetä). Vanhojen tietojen sähköinen arkistointi ja vienti Kanta-palveluun on erittäin kallista ja näihin kaivataan kansallista ohjausta ja ratkaisuja.

Käyttövaltuuksien hallinnan ratkaisujen (IdM) toteuttaminen on osoittautunut hyvin haastavaksi ja kompleksiseksi jo aivan organisaatiotasolla. Kyse ei ole teknisistä ratkaisuista vaan erityisesti sisältökysymyksistä. On selvittävää yleisesti asiaan liittyvä ongelmatiikka ja miten siihen voidaan vaikuttaa säädösmuutoksilla ja ohjauksella. Kansalliselle tasolle saakka ulotettuna tällaisen ratkaisun ja sen tarvitseman rakenteen tekeminen on erittäin vaikea, sen osoitti jo edellisen vaalikauden työ.

Hyödynnetään julkisomisteisissa ICT-yhtiöissä kehitettyjä ja kehitteillä olevia ratkaisuja ja vältetään valtion erityistehtävayhtiöiden perustamista. Kokemukset tästä kokonaisuudesta ovat edellisen vaalikauden osalta varsin negatiiviset. Kansallisen tason ICT-toimijoiden keskinäiset roolit on tarkasteltava läpi ja tarvittaessa tehtävä yhdistämistoimenpiteitä järkevän ja erityisesti ketterän toiminnan aikaansaamiseksi - kehitys on ollut toistaiseksi hyvin hidasta ja vaikeaselkoista. Kansallisesti kehitettyjen ratkaisujen (kuten Omaolo- ja Terveyskylä-palvelut) jalkautukseen sekä nykyorganisaatioille että maakunnille on saatava vauhtia, koska niiden potentiaali on jäänyt organisaatioilta valtaosin hyödyntämättä puutteellisen informaation ja tuen vuoksi. Kansallisten ratkaisujen kytkeminen osaksi palveluketjuja ja ohjausta on monin osin jäänyt toetutumatta.

Yleinen valmistelun ohjaus ei saa ohjata siihen suuntaan, että hyödynnetään alueen suurimman tai suurimpien organisaatioiden ratkaisuja peruspohja maakunnalle. Pienemmät organisaatiot ovat voineet ketteryytensä vuoksi kehittää hyvin tehokkaita toimintaratkaisuja ja niihin liittyen tietoteknisiä ratkaisuja ja ne ovat jopa edullisempia kuin valtaratkaisut.

Muutosrahoituksen käytön on oltava joustavaa. Edellisen valmistelun osalta ajaututtiin tilanteeseen, jossa erittäin monin osin oli käytävä erillisneuvotteluja rahoittajan kanssa sallituista käyttökohteista. Rahoitusehdot eivät saa olla maakunnan ICT-ratkaisujen kehittämisen ja yhtenäistämisen jarru, eikä etenkään este. Tietojärjestelmiä ja niiden yhteiskäyttöä voidaan tehostaa täydennyshankinnoilla kuten mm. tiedonsiirron- ja yhteiskäytön integraatioilla. Rahoituksessa on myös huomioitava, että monet toimijat ovat ulkoistaneet merkittäviä osa-alueita, osaamista, sopimuksia jne. ICT -in house -yhtiöille ja siten rahoitusta kohdentuu paljon ostopalveluun. Tällaiset erityispiirteet on hyväksyttävä, jotta uudistus on mahdollinen.

Kustannushyötyjen saavuttaminen tietojärjestelmien vähenemisen kautta on tavoiteltavaa, mutta potentiaali ei välttämättä ole kovin suuri. Tietojärjestelmät ja muut ICT-ratkaisut ovat volyymispohjaisesti hinnoiteltuja ja pääasiallisesti käytetyt volyymit ovat asukasluvu, henkilöstö- ja käyttäjämäärä. Näissä ei uudistuksen tuomana tapahdu merkittävää muutosta. Tämä kohta tuotiin esille jo edellisen vaalikauden uudistuksen yhteydessä.

Kustannus-hyöty –laskelmien tekemiseen on syytä kiinnittää huomioita. Ne eivät voi olla pelkästään laskennallisia arvioita, vaan mukaan on saatava palvelutoiminnan arvioita. ICT-palvelujen ja ratkaisujen kehittämiseen on ratkaisuja hyödyntävä palvelutoiminta sitoutettava mukaan. Edellisen vaalikauden osalta näin ei tapahtunut, vaan ICT-kehittäminen näyttäytyi kaikilla tasoilla ICT-ammattilaisten työnä. Tämä asetelma ei ole toivottava, koska hyötypotentiaali jää saavuttamatta.

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

Edelleenkin tarve koostaa tapahtumatietoa usealta toimijalta sekä palvelutoiminnan ammattilaisille substanssitetona (Kanta-tieto ei yksin riitä) että maakunnan palvelutoiminnan suunnittelulle ja ohjaukselle tiedolla johtamisen tietona, on olemassa. Tämä osa-alue ei ole poistunut edellisen vaalikauden valinnanvapaus-tavoitteen mukana. Osin tähän voidaan vastata mm. UNA Ydin –ratkaisulla ammattilaisten osalta, mutta tiedolla johtamisen kehittäminen vastaavan laisella ratkaisulla ei ole edennyt. UNA Ydin voisi toimia osana tiedolla johtamisen tietovirtaa.

Reaaliaikaisuuden merkitys erityisesti ammattilaisten tietovirrassa mutta myös toiminnan johtamisen tietovirrassa tulee korostumaan yhden toimijan, mutta hajautetun toimipisteverkon palveluissa. Tähän on kiinnitettävä erityistä huomiota tukemalla tietojärjestelmien ja niiden informaatiotuotannon kehitystä. Erityisesti henkilöresurssien hallinnan ja sen tarvitseman tuki-informaation (muiden järjestelmien tuottama tieto) kehittäminen on tehokkaan palveluiden järjestämisen, tuottamisen ja onnistumisen edellytys.

83. Minkälaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin liittyviä vaikutuksia järjestämisvastuuseen ja ostopalveluihin liittyvästä täsmentävästä sääntelystä sote-maakunnille aiheutuisi (liittyen esimerkiksi palvelurakenteen muuttumiseen tai palvelutuotannosta aiheutuviin kustannuksiin):

a) vuosina 2021-2022?

b) vuosina 2023-2024?

c) vuodesta 2025 alkaen?

84. Osa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskevista sote-maakunnille siirtyvistä hankintasopimuksista saattaisi olla uusien säännösten nojalla mitättömiä. Sote-maakunta olisi velvollinen korvaamaan palveluntuottajille sopimusten mitätöitymisen takia hyödyttömäksi jäävät investoinnit. Minkälaisia vaikutuksia lakisääteisestä mitättömyydestä aiheutuisi sote-maakunnille tai yksityisille palveluntuottajille?

a) vuosina 2021-2022?

b) vuosina 2023-2024?

c) vuodesta 2025 alkaen?

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

- kyllä
- ei

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

- sote-integraatio
- palvelutarpeen arviointi
- hallinto ja johtaminen
- henkilöstösiirrot
- talous
- omaisuusjärjestelyt
- tietohallinto ja ICT
- viestintä ja osallisuus

muuta, mitä?

Tiedolla johtaminen ja yhteisen asiakastiedon käytön mahdollisuus sosiaali- ja terveydenhuollossa (rekisteri yhteinen, ei toimialakohtainen)

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

Sote-maakunta ja nykyiset maakunnan liitot ovat kansalaisille vaikeasti hahmotettavia ja sekaantuvat helposti keskenään. Sote-piiri tai vastaava erottaisi selkeästi nykyisen maakuntaorganisaation ja perustettavan sote-organisaation toisistaan.

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

PoSOTE

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Koulupsykologien ja –kuraattoreiden kuulumisessa maakunnan toimintaan on sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia. Pääasia on, että toiminta on samalla toimintamallilla järjestetty, jotta toimintamallit voidaan yhdenmukaistaa jokaisen maakunnan, seutukunnan ja koulun osalta. Koulupsykologien ja -kuraattoreiden kuulumista maakunnan toimintaan puoltaa se, että kyse on sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten toiminnasta, jolloin syntyvät asiakas- ja potilastiedot on käsiteltävä turvallisesti asiakas- ja potilastietojärjestelmässä

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Hakari Kari
Sosiaali- ja terveysministeriö

Ihatsu Jan
STM